

**SIA „Vidzemes Televīzija” raidījumu
„Čučumuižas pasakas” un „Labākai ikdienai”,
SIA „Picture House” raidījuma „Tutas lietas”,
biedrības „Latviesi.com” raidījuma „Latviesi.com TV: Esmu latvietis”,
AS „Radio SWH” raidījuma „Tikko atgriezušies. 2.sezona”
sabiedriskā pasūtījuma ietvaros vērtēšana,
recenzents Harijs Petrockis-Petrovskis**

1. Raidījumi „Čučumuižas pasakas”

„Čučumuižas pasakas” 2019.gada 17.augustā,
„Čučumuižas pasakas” 2019.gada 31.augustā,
„Čučumuižas pasakas” 2019.gada 7.septembrī,
„Čučumuižas pasakas” 2019.gada 5.oktobrī,
„Čučumuižas pasakas” 2019.gada 12.oktobrī.

1.1. Universālie kritēriji

„Čučumuižas pasakas” raidījumi atbilst Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 71.panta pirmajā daļā minētajām sabiedriskā pasūtījuma definīcijām, īpaši 14.punktam – nodrošināt bērnu un jaunatnes auditorijai atbilstošus informācijas, izglītības, kultūras un izklaides resursus. Visi raidījumi savā stilistikā ir līdzīgi un tiks vērtēti kopumā. Raidījums pieejams dažādās satura izplatīšanas platformās, arhīvā un ar vairākkārtējiem atkārtojumiem.

Pašlaik vienīgā iespēja sākumskolas bērniem iepazīties ar oriģināli radītu leļļu mākslu, jo citas televīzijas to nepiedāvā. Pieaugušam skatītājam gribētos titros nolasīt, kad oriģinālr Raidījums tapis, lai rezignētu, kā skrien laiks...

1.2. Speciālie kritēriji

Vakara raidījums bērniem, izmantots gatavs materiāls, kas tapis LTV, pirms vairākiem gadiem. Jāatzīst, ka savulaik veidotais saturs un forma nav novecojuši, muzikālais noformējums „lipīgs” un atraktīvs, rūķu darbības un vizuālais izskats saistoši, profesionāla aktieru komanda, precīzi un pievilcīgi dabas skati un detaļas.

Atbilstoši projekta iesniedzēju koncepcijai, katram raidījumam ir sava tēma – veselīgs uzturs 17.augustā., Zinību diena – 31. augustā, Tēva diena – 7.septembrī un 12.oktobrī – veselīgs

dzīvesveids. Konceptijā pieteiktā Skolotāju diena 5. oktobra raidījumā gan nebija skaidri nolasāma, raidījums balstījās uz dziesmām un apcerējumu – ko darīt, kad list lietus. Tieši šis raidījums rosināja jautājumu, vai piedāvātais formāts bērnu auditorijai nav par garu – 24 minūtes.

Scenārijā asprātīgi, saistoši teksti, īpaši burvja tēlam. Dzirkstoši dialogi, 7. septembra raidījumā saruna rūķim ar raganiņu interesanta gan bērniem, gan pieaugušajiem. „Čučumuižas pasakas” nešaubīgi pasniedz literāru, bagātu latviešu valodu, tā dodot iespēju to dzirdēt un apgūt bērniem un pieaugušajiem.

Režisora un operatoru darbs liecina par rūpīgu un profesionālu priekšdarbu sagatavotajos sižetos. Darbība notiek dažādās vidēs, kuras atbilst raidījuma tematikai, bagātīgs, gaumīgs iekārtojums. Piesaistošs tehniski vizuālais risinājums, piemēram, burvja parādīšanās un pazušana caur dūmiem. Gaiša un liriska raidījuma galviņa, precīzi un saprotami atteikuma titri. Raidījums iegūtu, ja būtu viena un tā pati dziesma, kas izskanētu katrā raidījumā, tā uzsverot pasakas identitāti un pieradinot skatītāju. Uzteicami, ka raidījuma autori spējuši izbēgt no tiešas vai netiešas produktu reklamēšanas. Redzams, ka raidījumu veidojusi profesionāla, saliedēta komanda, kuras darba rezultāts nerada šaubas par to, kā vienas dziesmas videoklipā blakus ziedošiem ceriņiem, iespējami sarkani pīlādži.

2. Raidījuma “Ikdiens” 30 rubrikas „Labākai ikdienai” sižeti laika posmā no 2019. gada augusta līdz decembrim.

2.1. Universālie kritēriji

Piesakot projektu, raidījuma veidotāji konceptijā min kritērijus, kuri atbilst Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 71. panta Sabiedriskais pasūtījums uzdevumiem. Rezultāts īsteno minētos uzdevumus. Sižetu rubrika „Labākai ikdienai” veicina sabiedrības iesaisti identificējot problēmas un, rodot tām risinājumu, padara labāku ikdienu. Raidījums pieejams dažādās satura izplatīšanas platformās, arhīvā un atkārtojumos.

2.2. Speciālie kritēriji

Pieņemot, ka raidījuma „Ikdiens” sižetu rubrikai „Labākai ikdienai” ir redaktors, kurš izvēlas, kuru reģionālo televīziju sagatavoto problēmstāstu un tā risinājumu iekļaut, būtu jādefinē skaidrāki kritēriji vai sižets ir svarīgs visai Latvijai. Lielākā daļa no redzētajiem raidījumiem, patiesi aktualizēja tēmas, kas svarīgas visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi vai tie dzīvo Rīgā vai reģionos. Piemēram, 19.augusta sižets kā nomainīt bankas kodu kartes, 20.septembrī par „melnās arheoloģijas” novēršanu, 10. oktobrī kā pamanīt „izdegšanas sindromu”, 13.novembrī par dūmu detektoriem, 22. novembrī kā realizēt e-receptes un daudzi citi.

Daži sižeti vairāk pretendē uz atsevišķiem portretraidījumiem. Tāds ir 4.oktobra stāsts par uzņēmēju, kas izmanto čiekurus vai 13. septembrī par ģimeni, kas atgriezusies no ārzemēm.

Sižets par atšķirībām Valmieras ielu nosaukumos 12. augustā, Grobiņas mazdārziņos izveidoto izgāztuvi 17.septembrī un 8.novembra stāsts par pieturvietām Jūrmalā gan ir izteikti lokāli un adresēti konkrētam vietējam skatītājam. 30.septembra sižets par ceļu satiksmi Valmierā atstāja didaktisku raksturu un nesniedza atbildi, kāpēc iekļauts šajā rubrikā.

Raidījuma *Defacto* cienīgs sižets bija 27.septembra raidījumā par likuma pārkāpumiem Daugavpils mācību centrā, kuru televīzija varēja attīstīt kā izmeklējošās un pētnieciskās žurnālistikas avotu.

Rubrika „Labākai ikdienai” sākās ar 5.augusta raidījumu, kurā skatītāji tika iepazīstināti ar sižeta mērķiem, uzdevumiem un aicināti telefoniski un sociālajos tīklos piedāvāt risināmos jautājumus. Turpmākos raidījumos pietrūkst atgriezeniskās saites, kurā minētu, vai konkrētais sižets ir skatītāju ierosināts.

Pieteikuma koncepcijā skaidri definēta sižeta uzbūve, ievadā to piesakot, tad atainojot problēmu un sniedzot atrisinājumu. Pārsvārā šī uzbūve arī ir saglabāta, atzinību izpelnoties atspoguļotie daudzveidīgie viedokļi gan no ekspertiem, gan no uzrunātajiem iedzīvotājiem. Konkrēti padomi tiek uzsvērti skaidrā, pārskatāmā titrētā informācijā.

Apsveicami, ka sižetus ir iespējams sagatavot visām reģionālajām televīzijām, profesionalitāte ir līdzvērtīga visām radošajām komandām (žurnālisti, operatori, video režisori).

Raidījuma vadītāji profesionāli ar izkoptu valodu un spēju uzrunāt auditoriju. Studijas noformējums, kopš septembra iekārtots vizuāli stilistiski, mūsdienīgi. Konkrētās rubrikas galviņa varētu būt piesaistošāka.

3. Raidījums „Tutas lietas”

Septiņi raidījumi laika posmā no 2019.gada augusta līdz 2019.gada oktobrim.

3.1. Universālie kritēriji

Sabiedriskā medija pienākums ir noteikt radošuma un profesionalitātes standartu. Realizējot raidījumu sēriju „Tutas lietas”, šis pienākums ir pilnībā īstenots. Saturiski un emocionāli projekts pilda lielu daļu no sabiedriskā pasūtījuma izvirzītajiem uzdevumiem: radītais saturs ne tikai izglīto mazuļus, bet arī veicina latviešu valodas apguvi, lietošanu un saglabāšanu, tādejādi radot piederības sajūtu latviskajai kultūrtelpai, sekmējot nacionālās identitātes apzināšanos Latvijas, Eiropas un globālajā telpā. Kā minēts projekta pieteikuma koncepcijā: “radošā komanda, raidījumus veido kā inscenējumus – kuros ar izcilas kvalitātes mākslinieciskajiem līdzekļiem – mūziku, dramaturģiju, kadra estētiku un aktiermeistarību ir panākts bērnu auditorijai atbilstošs izglītības, kultūras un izklaides resurss, kura popularitāte aizvien pieaug. Projekta autoru kolektīvam, apvienojot labākos spēkus un lielu vecāku mīlestību ir izdevies izveidot jaunu un

mūsdienīgu TV formātu - īsus, koncentrētus un atraktīvi būvētus video stāstīņus vismazākajiem skatītājiem, kurus ir ļoti viegli uztvert un kuri visaugstākajā mērā konkurē ar globālajā tirgū pieejamo animāciju. Bērnu oriģinālraidījumu bezmaksas pieejamība digitālajās mediju platformās ir ilgtspējīgs, mūsdienīgs un neaizstājams rīks, lai stiprinātu latviešu diasporas ģimeņu valodiskās un emocionālās saites ar Latviju.”

Koncepcijā minētais ir pilnīgi atbilstošs sasniegtajam rezultātam.

Apzinoties, ka neesmu raidījuma mērķauditorija, lūdzu vecākus, kuriem ir bērni vecumā līdz četriem gadiem, piedāvāt mazuļiem noskatīties raidījumu, un saņēmu atbildi, ka bērni šo raidījumu labprāt ar sajūsmu skatās.

3.2. Speciālie kritēriji

Pozitīvi vērtējams, ka līdz šim brīvā niša par raidījumu pašiem mazākajiem bērniem (1 - 4 gadi) latviešu valodā ir papildīta ar mūsdienīgu un augsti kvalitatīvu audiovizuālu saturu. Tie ir mīļi un izglītojoši video stāsti (3 – 7 min) bērniem, kuri mācās pirmās prasmes un valodu. Tuta ir auklīte, bērnu draugs, kura mazuļiem stāsta par vienkāršām lietām mums apkārt, māca skaitīt raidījumā Neredzamā lapsa, ko nozīmē zem un uz sižetā Paslēptā dāvana, pavada laiku pilsētā rādot rotaļu lapsiņai viesim Fenekam Rīgu, Tuta baro pīles kanālā pie operas, dzied un spēlējas ar bērniem sērijās Kas dārzā, Tuta dejo, nedejo un Klusie telefoni, radot iespaidu, ka mazais skatītājs ir līdzdalīgs viņas nodarbēs.

Raidījuma scenārijs ir pārdomāts, profesionāls, tam piemīt atbilstošs garums, lai saglabātu adresāta uzmanību un interesi. Video stāstu profesionālā komanda ir radījusi tehniski un mākslinieciski augstvērtīgu produktu, nevar nepamanīt režisores, operatoru un mākslinieku veiksmīgu sadarbību. Tutas lomas atveidotāja, aktrise Liene Sebre īsteno mīļas, draudzīgas, uzrunājošas auklītes tēlu, viņas latviešu valoda ir literāra un bagāta, ar skaidru dikciju.

Veiksmīgs un „lipīgs” muzikālais pieteikums. Raidījums, kura tēmas ir neizsmeļamas un par kuru var prognozēt, ka, tas nenovecos un piedzīvos paaudžu pēctecību.

4. Raidījumi „Latviesi.com TV: Esmu latvietis”

„Latviesi.com TV: Esmu latvietis” 2019.gada 2.septembrī,

„Latviesi.com TV: Esmu latvietis” 2019.gada 9.septembrī,

„Latviesi.com TV: Esmu latvietis” 2019.gada 16.septembrī,

„Latviesi.com TV: Esmu latvietis” 2019.gada 23.septembrī,

„Latviesi.com TV: Esmu latvietis” 2019.gada 14.oktobrī.

4.1. Universālie kritēriji

Biedrības „Latviesi.com” raidījums ”Latviesi.com TV: Esmu latvietis” atbilst Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2018 - 2022. gadam prioritārajam virzienam “Daudzveidīgs, kvalitatīvs nacionālais mediju saturs Latvijas iedzīvotājam un latviešiem pasaulē”. Raidījumu cikls atbilst Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 71. panta pirmās daļas punktiem: - veicināt patriotisku attieksmi pret neatkarīgās Latvijas valstiskumu, tās demokrātisko valsts iekārtu; - veicināt oriģinālr Raidījumu veidošanu latviešu valodā; - sekmēt nacionālās identitātes apzināšanos Latvijas, Eiropas un globālajā telpā - veidot vidi brīvām un viedokļu ziņā daudzveidīgām diskusijām par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem; - veicināt dažādu sabiedrības grupu pārstāvju līdzdalību programmu un raidījumu satura veidošanā.

Visos redzētajos raidījumos uzsvars ir uz latvietības identitāti, tās saglabāšanu, ikdienā dzīvojot ārpus Latvijas. Katrs raidījums nosaukumā piemin konkrētu personu, izceļot tieši šo personību. Ārpus TV ekrāna raidījums skatāms arī *YouTube* un *Facebook* latviesi.com lapās. Šķiet, lielākais raidījuma klupšanas akmens ir nenodefinētā auditorija. Vairākums raidījuma galveno varoņu ir ar saknēm no Latvijas, bet dzimuši jau ārzemēs, bet 9.09. raidījumā intervētā Bumbieru ģimene ir atgriezies no Austrijas un viņu stāstījuma galvenais vēstījums atšķiras no 2.09. varoņa Janika Reda Pincera vai 16.09. akcentētās dalībnieces Jūlijas Harms, vai 23.09. Kārļa Svilāna.

14.oktobra raidījums cenšas aptvert Rīgā notikušo konferenci “Kas ir latviskā identitāte 21. gadsimtā”.

Grūti iedomāties, ka raidījumi būtu ļoti saistoši diasporai, jo atspoguļotie procesi, varētu būt ļoti pazīstami, savukārt Latvijā esošam skatītājam, nav atspoguļota dalības un saskarsmes iespēja.

4.2. Speciālie kritēriji

Raidījuma autori izvēlējušies, veidot raidījumu viena liela notikuma ietvaros – 3x3 nometne Jaunpilī, nodarbības Eiropas vasaras skolā vai konference Rīgā. Pieteiktais galvenais varonis, liek domāt, ka tas būs portretraidījums, bet tā kā realitātē raidījumā ir atspoguļots gan notikums, gan vienlīdz nozīmīgi intervēti vairāki varoņi, nosaukums ir maldinošs. Raidījums tikai iegūtu, ja par konkrēto jautājumu būtu daudzveidīgi viedokļi. Līdz ar to scenārijā iztrūkst dramaturģijas un vēstījuma dinamika ir remdena.

Operatora darbs vērtējams profesionāli, atainoti portreti, detaļas, dabas norises. Raidījumā par konferenci gan šādu piefilmējumu pietrūka. Raidījumu saturā apvienota notikuma atspoguļošana un personību intervijas.

Raidījuma vadītāja izvēlējušies vadīt sarunas, esot aizkadrā. Ieteicams gan būtu kadrā pieteikt tēmu un beigās atvadīties no skatītājiem – tā ļaujot vērotājam vairāk identificēties ar raidījumu.

Uzdotie jautājumi pārsvarā primitīvi, kas ļauj paredzēt atbildes un liek domāt, ka nav notikusi iepriekšēja sagatavošanās, iepazīšanās ar intervējamo personību pirms tam.

5. Raidījumi „Tikko atgriezušies. 2.sezona”

„Tikko atgriezušies. 2.sezona” 2019.gada 21.augustā,
„Tikko atgriezušies. 2.sezona” 2019.gada 28.augustā,
„Tikko atgriezušies. 2.sezona” 2019.gada 25.septembrī,
„Tikko atgriezušies. 2.sezona” 2019.gada 2.oktobrī,
„Tikko atgriezušies. 2.sezona” 2019.gada 16.oktobrī.

5.1. Universālie kritēriji

Radio SWH raidījumu cikls “Tikko atgriezušies. 2.sezona” atbilst Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2018 - 2022. gadam prioritārajam virzienam “Daudzveidīgs, kvalitatīvs nacionālais mediju saturs Latvijas iedzīvotājam un latviešiem pasaulē”. Raidījumu cikls atbilst Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 71. panta pirmās daļas punktiem: - veicināt patriotisku attieksmi pret neatkarīgās Latvijas valstiskumu, tās demokrātisko valsts iekārtu; - veicināt oriģināltraidījumu veidošanu latviešu valodā; - sekmēt nacionālās identitātes apzināšanos Latvijas, Eiropas un globālajā telpā - veidot vidi brīvām un viedokļu ziņā daudzveidīgām diskusijām par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem; - veicināt dažādu sabiedrības grupu pārstāvju līdzdalību programmu un raidījumu satura veidošanā.

Projekta mērķis, kurš definēts raidījuma autoru iesniegtajā koncepcijā, atbilstoši konkursa nolikumam ir turpināt pērn izveidotu raidījumu ciklu “Tikko atgriezušies”. Atklāt iedvesmojošus piemērus (neizslēdzot problemātiskos aspektus, ar kuriem re-emigrējošie latvieši ir spiesti saskarties; tomēr šos aspektus analizējot, lai rastu konstruktīvus padomus, kas palīdzētu citiem atgriešanās procesu padarīt maksimāli gludu), kad ārzemēs dzīvojoši latvieši atgriežas, lai veidotu savu nākotni Latvijā, tādā veidā iedvesmojot un motivējot arī citus diasporas pārstāvjus no dažādām valstīm atgriezties Latvijā. Raidījuma ietvaros netiek izslēgtas intervijas ar dažādu organizāciju pārstāvjiem, kas cieši saistīti ar latviešu diasporas ikdienu, un spēj profesionāli sniegt vērtīgas konsultācijas tiem, kas vēlas atgriezties, kā arī spēj runāt par labajiem piemēriem kopumā.

Līdzīgi kā pirmajā sezonā, veidotāji realizēja ieceri aptuveni 30 minūšu sarunā aplūkot iepriekš nospraustās tēmas un šķetināt atbildes uz jautājumiem par intervējamās personas aizbraukšanas iemesliem, dzīvi jaunajā mītņū zemē, iemeslus, kas pamudināja atgriezties, kā arī ko tie sagaida no atgriešanās, ko novēlētu tiem, kas vēl šaubās atgriezties.

Raidījumu cikla pirmie raidījumi ir intervijas ar plānošanas reģionu par re-emigrāciju atbildīgajiem koordinatoriem, 21.augustā ar Vidzemes koordinatori Iju Grozu, 28.augustā ar Rīgas koordinatori Ramonu Liepiņu - Krauju.

Atzinīgi, ka raidījuma veidotāji, ņēmuši vērā pirmās sezonas pieredzi, un ieteikumu akcentēt praktisko padomu sniegšanu. Koordinatores sarunās soli pa solim min, kā tiek realizēta palīdzība atrast mājokli, darbu, skolu u.t.t. Izstāsta konkrētus statistikas datus par kopējo remigrācijas situāciju. Nosauc vietas, kur atrodama informācija. Saistoši, ka tiek minēti emocionāli gadījumi, stāstīts kā notiek saziņa, respektējot laika joslas un kā saikne netiek pārtraukta arī pēc pienākumu veikšanas. Projekta koncepcijā minētā atgriezeniskā saite ar auditoriju un raidījumu pieejamība dažādās satura izplatīšanas platformās, ir sasniegta.

5.2. Speciālie kritēriji

Raidījuma veidotāji konsekventi pieturas pie izvēlētā formāta – sirsnīgas, iedvesmojošas un atklātas sarunas. Intervijas pirmā daļa ir izteikta portretintervija, sniedzot ieskatu studijas viesu dzīves gājumā. Raidījuma dinamika un atraktivitāte lielā mērā ir atkarīga no intervējamā personības, atklātības un artistiskuma. 25.septembra raidījuma varone Zane Prisko skaidri iezīmē ar kādām problēmām saskaras aizbraucējs, būtiskas ir viņas atziņas par pašreizējo darbu, kā uzrunāt tos, kas bijuši prom un tos, kas vēlas atgriezties, jo Zane Prisko min: “tur nelasa ziņas, neklausās radio”.

Atšķirīgi aizbraukšanas iemesli ir Inesei Zaļkalnei, kura ilgus gadus nodzīvojuši ASV un nav pieņēmusi galīgu lēmumu par atgriešanos. Raidījums izskanēja 2. oktobrī. Žurnāliste radusi uzticību un varone atklāj personiskus iemeslus, emocionālās sajūtas, viņas redzējumu par apkalpošanas kultūru un atalgojumu Latvijā.

Katrā raidījumā galvenie atslēgas jautājumi ir kāpēc aizbrauci un kāpēc atgriezies. Interesants stāsts ir pēc 23 gadu prombūtnes atbraukušajam māksliniekam Andrim Vaisam. Personiskas atklāsmes par dzīvi, sajūtām Krievijā, Sanktpēterburgā, uzsverot atšķirīgo pēc 2014. gada. Atraktīvā valodā, emocionāli un spilgti raidījuma varonis stāsta par to, kāda izskatās Rīga, cilvēki pie stacijas, cik maksā īrēt mitekli...

Tehnisko risinājumu kvalitāte ir nevainojama, intervijas notiek studijas apstākļos. Saglabāts iepriekšējās sezonas vizuālās identitātes pamatmotīvs. Raidījuma muzikālais pieteikums, kurš arī sadala raidījumu divās daļās ir atraktīvs, bučas izmantošana paspilgtina personiskumu. Projekta konceptā minēta – mītnes zemes mūzika, noklausītajos raidījumos, tā netika izmantota, bet domāju, ka tā papildinātu raidījumu un atklātu vēl vairāk intervējamo varoni.

Saturs nenoliedzami ir vērtīgs un oriģināls, dzīves stāsti ir rosinoši, dalībnieku atziņas raisa vielu pārdomām.

Audiovizuālā formāta raidījumos, atainojums ilustrē, paspilgtina, akcentē un var arī kalpot kā plāksteris ne tik veiksmīgai saturiskai sarunai. Audio formātā ir tikai skaņa. Žurnāliste Inese Vaikule profesionāli vada sarunu, spēj iespraukties ar jautājumu, atvērt sarunas biedru. Nevar nepamanīt, ka tēma ir izpētīta, sarunas viesis iepazīts. Inese Vaikule spēj improvizēt, uzdodot jautājumus no tikko sadzirdētas atbildes, atceroties varoņa iepriekš teikto. Bagāta, tēlaina valoda, izkopta dikcija un novērtējama spēja katru raidījumu noslēgt ar pozitīvu, iedvesmojošu noskaņu.

11.12.2019.

H. Petrockis-Petrovskis